

Svanemerking av

Rengjøringsmidler

Versjon 4 • XX. måned 200X – XX. måned 200X

Høringsforslag 24. april 2007

Nordisk Miljømerking

Nordisk Ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanen. Nedenstående organisasjoner/foretak driver Svanemerkingen på oppdrag av respektive lands regjering.

For mer informasjon se web-sidene:

Finland:

SFS-Miljömärkning
Pb 116
FI-00241 HELSINGFORS
Tel: +358 9 1499 331
Fax: +358 9 1499 3320
www.ymparistomerkki.fi
joutsen@sfs.fi

Danmark:

Miljømærkning Danmark
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Stiftelsen Miljømerking i Norge
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
audurj@ust.is

Sverige:

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.ecolabel.se
svanen@ecolabel.se

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring.

Sitat kan benyttes hvis kilden Nordisk Miljømerking nevnes.

Svanemerking av Rengjøringsmidler

026/Høringsforslag 24. april 2007

Hva er et Svanemerket rengjøringsmiddel?	1
Hvorfor velge Svanemerking?	1
Hva kan Svanemerkes?	2
Hvordan søker man?	3
Hva kreves der for å bli Svanemerket?.....	4
1 Miljøkrav	
2 Effektivitet	
3 Emballasje	
4 Kvalitets- og myndighetskrav	
5 Markedsføring	
Svanemerkets utformning	16
Etterkontroll	16
Hvor lenge gjelder lisensen.....	17

Bilag

1	Markedsføring av Svanemerkede rengjøringsmidler
2	Testmetoder for og dokumentasjon av miljøegenskaper
3	Erklæring fra produsent av rengjøringsmiddel
4	Erklæring fra råvareleverandør
5	Erklæring fra parfymeleverandør
6	Brukertest
7	Laboratorietest

Hva er et Svanemerket rengjøringsmiddel?

Svanemerket rengjøringsmiddel hører til blant de minst miljøbelastende, de inneholder stoffer som påvirker miljøet så lite som mulig, og det stilles strenge krav til de kjemikalier som inngår i produktene.

Av miljøkrav kan blant annet nevnes at det stilles strenge krav til miljøfarlige stoffer samt stoff som ikke nedbrytes lett i vannmiljøet.

Det tas også hensyn til helse; f.eks. reguleres innhold av parfyme og andre stoffer som er allergifremkallende.

Produktet føres etter bruk ut i vannmiljøet. Egenskaper som biologisk nedbrytbarhet, bioakkumulerbarhet og giftighet for vannlevende organsimer er derfor viktige miljøparametere for alle innholdsstoffer.

Miljøpåvirkningen er også avhengig av hvordan produktene brukes. Derfor er det krav om at brukere skal informeres om dosering. Det er satt krav til maksimal dosering, og gjennom krav til effektivitetstesting skal det også vises at den angitte dose av produktet har en tilfredsstillende rengjørende effekt.

Videre stilles det krav til emballasje for å minske mengden emballasje og for å øke gjenvinning og gjenbruk.

Hvorfor velge Svanemerking?

- Produsenten av rengjøringsmidler kan bruke varemerket Svanen i sin markedsføring. Svanemerket har stor troverdighet og er godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en kostnadseffektiv og enkel måte å kommunisere miljøarbeide og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke spørsmålsstillinger. Svanemerking kan ses som en guide til dette arbeidet.
- Svanemerket stiller ikke bare krav til miljø og helse, men også til kvalitet, fordi miljø og kvalitet som oftest går hånd i hånd. Det betyr at en svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan Svanemerkes?

Bruksområde

Produktgruppen omfatter rengjøringsmiddel beregnet for innvendig, generell og regelmessig rengjøring av:

- faste overflater (golv, vegger, tak, dører, fliser og vindu)
- kjøkkeninnredning (for eksempel fliser, arbeidsbenk, kjøkkenmaskiner, armatur)
- sanitetsinnredning (toalett, badekar, dusj, håndvask, armatur)

Type rengjøringsmiddel kravene er beregnet for

Rengjøringsmiddel kan være ferdig fortynnede eller konsentrerte (det vil si som skal fortynnes før bruk). Produktene kan være beregnet både for forbruker og/eller profesjonell bruk. For enkelte krav er følgende inndeling benyttet:

- Forbruker ferdigfortynnet (klar til bruk)
- Forbruker konsentrert (skal fortynnes før bruk)
- Profesjonell ferdigfortynnet
- Profesjonell konsentrert

Er produktet beregnet både for forbrukere og for profesjonelle, må det oppfylle de kravene som er strengest på hvert kravområde.

Produkter som ikke kan miljømerkes som rengjøringsmiddel

Rengjøringsmiddel som ikke kan miljømerkes etter disse kriteriene er de som er beregnet kun for spesiell rengjøring, for eksempel for:

- ren kalkborttagning
- fettløsning (for eksempel skurekrem og stekeovnrengjøring)
- proppløsning, avløpsrengjøring
- begrensning eller hindring av biologisk vekst (alger, sopp, bakterier)
- desinfeksjon, helt eller delvis
- kontinuerlig rengjøring, f.eks. duftblokker for WC- rengjøring
- fryserom

Rengjøringservietter/wipes med rengjøringsmiddel kan ikke miljømerkes som rengjøringsmiddel, heller ikke produkter som omfattes av Svanens nærliggende kriterier for håndoppvaskmiddel, gulvpleiemidler, industrielle rengjøringsmidler, rengjøringsmidler for næringsmiddelindustrien, bil- og båtpleiemidler.

I tvilstilfeller vil det være Nordisk Miljømerking som avgjør hvilke kriterier et produkt kan miljømerkes i henhold til.

Hvordan søker man?

Hvert krav er markert med blokkbokstaven K (for krav) samt et nummer. Alle krav skal oppfylles for at en lisens kan oppnås.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Dette er merket med:

☒ Send med

Søknad

Søknad sendes til Nordisk Miljømerking i det land rengjøringsmiddelet produseres, eller skal selges, se adresse på side 2. Søknaden består av en søknadsblankett og skriftlig dokumentasjon som viser at kravene oppfylles. Hvilken dokumentasjon som kreves er spesifisert i kravene.

Mer informasjon og hjelp ved søknad kan finnes ved å gå inn på de respektive lands hjemmeside eller ved å kontakte de nasjonale sekretariatene for Nordisk Miljømerking.

Salg i det øvrige Norden

Dersom lisensen registreres i et annet nordisk land får man muligheten til å bruke Svanemerket på et større marked. Da må følgende sendes inn til Nordisk Miljømerking:

- Skjema for salg i aktuelt land
- Kopi av lisens
- Etikett på aktuelt språk
- Dokumentasjon som viser hvilket system for gjenvinning produsenten/importøren/forhandleren har tenkt å delta i.
- Ved registrering i Norge: dokumentasjon på at mengde fosfor i produkt er i henhold til norsk forskrift (se K15 Fosfor).

Registreringen er kostnadsfri, men årsavgifter må betales i henhold til respektive lands avgiftsregler.

Kontroll

I forbindelse med at lisens bevilges, kontrollerer Nordisk Miljømerking hos lisenssøkeren at kravene oppfylles.

Nordisk Miljømerking går igjennom søknaden og kontrollerer underlag hos lisenssøkeren. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, originalversjon av innsendte attester, måleresultater, innkjøpsstatistikk og lignende som støtter at kravene oppfylles, kunne fremvises.

Kostnader

En søknadsavgift betales når bedriften søker lisens. Når produktet er godkjent med Svanemerket tilkommer en årsavgift basert på omsetningen av de Svanemerkede rengjøringsmidlene.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se adresser på side 2.

Hva kreves for å bli Svanemerket?

For å få Svanelisens kreves det at samtlige krav oppfylles.

1 Miljøkrav

Kravene i kapitel 1 gjelder samtlige inngående stoffer med mindre annet er nevnt.

Som inngående stoff regnes alle stoff i produktet, også tilsatte additiver i ingredienser (f.eks. konserveringsmidler og stabilisatorer), men ikke forurensinger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen som inngår i produktet i konsentrasjoner under 0,01%. Stoffe som er tilsatt en råvare bevisst eller med et formål, regnes ikke som forurensning uansett konsentrasjon.

K1 Beskrivelse av produktet

Søkeren skal gi detaljerte opplysninger om de rengjøringsmiddel som ønskes Svanemerket, og følgende skal oppgis:

- Produsentens navn og adresse.
- Årlig omsetning av produktene.
- Beskrivelse av produktet og bruken av det
- Bruksområde i henhold til "Hva kan Svanemerkes"
- Hvilket marked det er beregnet for (forbrukere eller profesjonelle brukere)

Redegjørelse i henhold til kravet.

K2 Resept

Fullstendig resept for produktet skal sendes til Nordisk Miljømerking. For alle innholdstoffene i resepten skal det angis:

- kjemisk navn
- handelsnavn
- CAS-nr
- DID-nr
- inngående mengde inklusive vann
- mengde i ferdigblandet produkt inklusive vann
- funksjon
- helse- og miljøklassifisering i henhold til direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF med senere endringer og tilpasninger

DID-nummer er nummer for ingrediensen på DID-lisen, som anvendes ved beregning av kjemikaliekraav. DID-listen kan fås fra Nordisk Miljømerking's hjemmesider, se adresser på side 2.

DID-liste: "Detergent Ingredient Database"-liste, se Bilag 2 for nærmere forklaring.

Fullstendig resept i henhold til kravet.

K3 Klassifisering av produktet

Produktet skal ikke være klassifiseringspliktig som angitt i påfølgende tabell.

Klassifisering	Tilhørende faresymbol og R-setninger
Miljøfarlig	N med R50, R50/53 eller R51/53. Og R52, R53 eller R52/53 uten N.
Meget giftig	Tx (T+ i Norge)
Giftig	T
Helseskadelig	Xn
Lokalt irriterende	Xi , (unntak: forbrukerprodukt kan være R36, R37 og/eller R38 - profesjonelle produkt kan være R36, R37, R38 og/eller R41).
Allergifremkallende	Xn med R42 eller Xi med R43
Kreftfremkallende	Kreft med R40, R45 og/eller R49
Mutagent	Mut med R46
Reproduksjonstoksisk	Rep med R60, R61, R62, R63, R64 og/eller R68
Eksplosivt	E
Ekstremt brannfarlig	Fx (F+ i Norge)
Meget brannfarlig	F
Brannfarlig	Uten symbol

R50: Meget giftig for vannlevende organismer, R50/53: Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet, R51/53: Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R52: Skadelig for vannlevende organismer, R53: Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet, R52/53: Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet, R36: Irriterer øynene, R37: Irriterer luftveiene, R38: Irriterer huden, R41: Fare for alvorlig øyeskade, R42: Kan gi allergi ved innånding, R43: Kan gi allergi ved hudkontakt, R40: Mulig fare for kreft, R45: Kan forårsake kreft, R49: Kan forårsake kreft ved innånding, R46: Kan forårsake arvelig skade, R60: Kan skade forplantningsevnen, R61: Kan gi fosterskader, R62: Mulig fare for skade på forplantningsevnen, R63: Mulig fare for fosterskade, R64: Kan skade barn som får morsmelk, R68: Mulig fare for varig helseskade

Klassifiseringen gjelder i henhold til direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF med senere endringer og tilpasninger.

Vi gjør oppmerksom på at produsentene av råvarer/produkt er ansvarlig for klassifiseringen.

- Sikkerhetsdatablad for produktet i henhold til gjeldende direktiv (2001/58/EC eller senere) og etikett.
- Sikkerhetsdatablad for alle innholdsstoffene/råvarene i henhold til gjeldende direktiv (2001/58/EC eller senere).

K4 CMR stoffer

Stoffer som er klassifisert som kreftfremkallende, mutagene og/eller reproduksjonsskadelige med følgende risikosekninger må ikke inngå i produktet:

- R40 Mulighet for kreftfremkallende effekt
- R45 Kan fremkalle kreft
- R46 Kan forårsake alvorlige genetiske skader
- R49 Kan fremkalle kreft ved innånding
- R60 Kan skade forplantingen
- R61 Kan skade barnet under graviditeten
- R62 Mulighet for skade på forplantningsevnen
- R63 Mulighet for skade på barnet under graviditeten
- R64 Kan skade barn som får morsmelk
- R68 Mulighet for varig skade på helsen

Utfylt og underskrevet erklæring, Bilag 3 (Produsentens erklæring) og Bilag 4 (Råvareleverandørens erklæring).

K5 Allergifremkallende stoffer

Stoffer som er klassifisert allergifremkallende (på dansk: sensibiliserende) med R42 og/eller R43 må ikke inngå i produktet.

Enzymer unntas dette krav, se særlige krav til enzymer (K7 Enzymer)

Parfymestoffer unntas dette krav, se særlige krav til parfymestoffer (K13-15).

Utfylt og underskrevet erklæring, Bilag 3 (Produsentens erklæring) og Bilag 4 (Råvareleverandørens erklæring).

K6 Miljøskadelige stoff

Følgende krav stilles til kjemiske stoff som oppfyller kravene for miljøskadelighet i henhold til forskrifter i noen av de nordisk land eller EUs stoffdirektiv 67/548/EØF med senere endringer og tilpasninger:

Klassifisering av stoff	Krav
R50/53 (Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø)	Må ikke inngå
Summen av R 51/53 (Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø) + R 52/53 (Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø)	For ferdigfortynnete produkter: Må maksimum inngå i produkt med 0,20 gram/ liter bruksløsning For konsentrerte produkter: Må maksimum inngå i produkt med 0,020 gram/ liter bruksløsning

Full resept der hvert innholdsstoff/ingrediens er klassifisert. Hvis det ikke er gitt informasjon om det inngående stoffs miljøfarlighet (nedbrytbarhet, toksisitet og bioakkumulerbarhet), regnes stoffet som R50/53

Utfylt og underskrevet erklæring, Bilag 3 (Produsentens erklæring) og Bilag 4 (råvareleverandørens erklæring).

K7 Enzymer

Enzymer skal være flytende eller i form av et ikke-støvende granulat.

- Erklæring fra enzymprodusent eller opplysninger fra produktdatablad.

K8 Tensider

Tensider skal være aerobt lett nedbrytbare og anaerobt nedbrytbare.

- Henvisning til DID-listen. Hvis stoffet ikke finnes på DID-listen skal annen dokumentasjon for nedbrytbarhet fremlegges i henhold til Bilag 2 Test og dokumentasjon av miljøegenskaper, avsnitt 4 Aerob nedbrytbarhet og/eller Anaerob nedbrytbarhet.

K9 Stoffer som ikke får inngå i produktet

Følgende innholdsstoff kan ikke inngå i produkt eller råvare:

- reaktive klorforbindelser, som for eksempel natriumhypokloritt
- klororganiske forbindelser (som triclosan og kathon)
- benzalkoniumklorid
- alkylfenoletoksyler (APEOs) samt derivater av APEO
- alkylfenolderivater (APD)
- kvartære ammoniumsforbindelser som ikke er lett nedbrytbare
- lineære alkylbensulfonater (LAS)
- EDTA, DTPA, NTA og fosfonater
- sølv-nanopartikler

- Utfylt og underskrevet erklæring, Bilag 3 (Produsent) og 4 (Råvareprodusent).

K10 Konserveringsmidler

Konserveringsmiddel som er bioakkumulerbare må ikke inngå i produktet.

Konserveringsmidler anses ikke som bioakkumulerbare hvis $BCF < 100$ eller $\log Kow < 3$. Hvis begge verdier finnes, skal opplysninger om BCF benyttes.

Biocider er kun tillatt tilsatt som konserveringsmiddel, ikke for å desinfisere, eller gi en anti-mikrobiell funksjon på vaskeflater.

- Dokumentasjon av BCF eller $\log Kow$,
- Erklæring om at tilsatt mengde biocid kun er tilsatt for å konservere produktet eller råvare.

Se Bilag 3 (produsent) og 4 (råvareprodusent).

K11 Fargestoffer

Farge kan tilsettes produkter såfremt fargen er godkjent til bruk i matvarer eller ikke er bioakkumulerbar. Farger anses ikke for å være bioakkumulerbare hvis $BCF < 100$ eller $\log Kow < 3$. Hvis begge verdier finnes, skal opplysninger om BCF benyttes

- Dokumentasjon av BCF eller $\log Kow$, eller oppgi E-nummer. Se Bilag 3 (produsent) og 4 (råvareprodusent).

K12 Parfyme, IFRA

Dersom parfyme tilsettes produktet, skal dette gjøres i henhold til IFRAs retningslinjer.

IFRAs (International Fragrance Association) guidelines finnes under www.ifra.org/guidelines.

- Erklæring fra parfymeprodusenten om at parfymen er håndtert i henhold til IFRAs anbefalinger, se Bilag 5 (Erklæring fra parfymeleverandøren).

K13 Parfyme, kreftfremkallende moskusforbindelser

Følgende forbindelser må ikke inngå produktet:

Moskusxylen	81-15-2
Moskusambrette	83-66-9
Mosken	116-66-5
Moskustibetin	145-39-1
Moskusketon	81-14-1
HHCB	114109-62-5, 114109-63-6, 1222-05-5, 78448-48-3 og 78448-49-4
AHTN	1506-02-1 og 21145-77-7

- Bilag 5, som utfylles og underskrives av parfymeleverandøren.

K14 Parfyme, begrensning/deklarasjon

Forbindelse	CAS-nr	Forbindelse	CAS-nr
Amyl cinnamal	122-40-7	Amylcinnamyl alcohol	101-85-9
Anisyl alcohol	105-13-5	Benzyl alkhol	100-51-6
Benzyl benzoate	120-51-4	Benzyl cinnamate	103-41-3
Benzyl salicylat	118-58-1	Cinnamal	104-55-2
Cinnamyl alkohol	104-54-1	Citral	5392-40-5
Citronellol	106-22-9	Coumarin	91-64-5
d-limonen	5989-27-5	Eugenol	97-53-0
Farnesol	4602-84-0	Gerianol	106-24-1
Hexyl cinnamal-dehyd	101-86-0	Hydroxycitronella	107-75-5
Hydroxymethyl-phentyl cyclohex-enecarboxaldehyd (= Lyrall)	31906-04-4	Isoeugenol	97-54-1
Liilal	80-54-6	Linalool	78-70-6
Methyl heptine carbonat	111-12-6	Gamma-methylionon	127-51-5
Egemos ekstrakt	90028-68-5	Træmos ekstrakt	90028-67-4

Stoff nevnt i tabell over og/eller stoff som er klassifisert som allergifremkallende med R42 og/eller R43 , må hver især **enten**:

A) Ikke inngå i produktet med mer enn 0,010 vekt- % (100 ppm), eller

B) Deklareres på produktets etikett, hvis de finnes i produktet i konsentrasjoner over 0,0010 vekt-% (10ppm).

- Bilag 5, som utfylles og underskrives av parfymeleverandøren.

- Redgjørelse fra produsent om produktets innhold av parfymestoffer i henhold til ovenfornevnte krav.

Mulighet for å deklare paryfmestoffene (krav B) i stedet for et forbud over en viss konsentrasjon (krav A) er en løsning som antagelig vil bli tatt bort ved neste revisjon.

Til høringsinstansene:

På bakgrunn høringssvarene vil vi basere vår konklusjon på om deklarasjonsalternativet skal beholdes eller tas bort etter høring.

K15 Fosfor

Dette kravet omfatter totalmengde av alle stoffer som inneholder fosfor, regnet som P. Se forøvrig særnorske bestemmelser (Forskrift om begrensninger i bruk m.m. av enkelte farlige kjemikalier (FOR 2002-12-20, nr.1823), Miljøverndepartementet).

Produkttype	Maksimalt tillatt mengde fosfor (gram/liter bruksløsning)
Ferdigfortynnet	0,50
Konsentrert	0,05

Søker skal vedlegge beregning av innholdet av fosforkomponenter som P.

K16 Beregning av CDV_{akutt} eller $CDV_{kronisk}$

Produktets kritiske fortynningsvolum (CDV) / liter (eller kg) vaskeløsning, må ikke overstige maksimumsverdiene angitt i tabell nedenfor. Beregning kan enten baseres på CDV_{akutt} eller $CDV_{kronisk}$.

Produkttype	Maskimalverdi for CDV_{akutt} / liter(kg) bruksløsning	Maskimalverdi for $CDV_{kronisk}$ / liter(kg) bruksløsning
Ferdigfortynnet	1 000 000	800 000
Konsentrert	15 000	12 000

CDV beregnes ut fra formlene nedenfor. CDV beregnes for samtlige stoffer i produktet:

$$CDV_{akutt} = \sum CDVi = \sum (dosei \times DFi \times 1000 / TF_{akutt}), \text{ eller}$$

$$CDV_{kronisk} = \sum CDVi = \sum (dosei \times DFi \times 1000 / TF_{kronisk})$$

dosei = den inngående mengde av det enkelte stoff i

DFi = nedbrytningsfaktoren for stoff i som den fremgår av DID-listen

TF_{akutt} = akutt toksisitetsfaktor som den fremgår av DID-listen

$TF_{kronisk}$ = kronisk toksisitetsfaktor som den fremgår av DID-listen

Beregning av CDV_{akutt} eller $CDV_{kronisk}$ for produktet.

Henvisning til DID-listen. Finnes stoffet ikke på DID-listen, skal parameterne beregnes ut fra veiledningene i DID-listen part B, og den tilhørende dokumentasjon vedlegges.

K17 Innhold av aNBO

Produktets innhold av stoff som ikke er aerobt lett nedbrytbare (aNBO) må per liter (eller kg) vaskeløsning ikke overstige maksimumsverdiene angitt i tabell nedenfor. aNBO beregnes for samtlige stoffer i produktet.

Produkttype	Maksimalverdi for gram aNBO/ liter(kg) bruksløsning
Ferdigfortynnet	10
Konsentrert	0,10

- Beregning av aNBO for produktet.
- Henvisning til DID-listen. Finnes stoffet ikke på DID-listen, skal parameterne beregnes ut fra veiledningene i DID-listen part B, og den tilhørende dokumentasjon vedlegges.

K18 Innhold av anNBO

Produktets innhold av stoff som ikke er anaerobt lett nedbrytbare (anNBO) må per liter (eller kg) vaskeløsning ikke overstige maksimumsverdiene angitt i tabell nedenfor. anNBO beregnes for samtlige stoffer i produktet.

Produkttype	Maskimalverdi for anNBO/ liter(kg) bruksløsning
Forbruker ferdigfortynnet	10
Forbruker konsentrert	0,10
Profesjonell ferdigfortynnet	50
Profesjonell konsentrert	0,50

- Beregning av anNBO for produktet.
- Henvisning til DID-listen. Finnes stoffet ikke på DID-listen, skal parameterne beregnes ut fra veiledningene i DID-listen part B, og den tilhørende dokumentasjon vedlegges.

2 Effektivitet

K19 Effektivitet

Vaskeeffektiviteten skal testes ved laboratorietest i henhold til Bilag 7 eller en brukertest i henhold til Bilag 6.

Produktet skal gi en vaskeeffektivitet lik eller bedre enn et referanseprodukt innen samme produktkategori .

Hvis produktet anvendes både av profesjonelle og forbrukere, skal testkrav for profesjonelle benyttes og sammenligningsprodukt skal velges fra det profesjonelle markedet.

Hvis et produkt er testet i henhold til Blomsten kriterier for allrengjøringsmidler og sanitærrengjøringsmidler (Kommisjonens beslutning av 23. mars 2005 eller senere versjon) kan denne brukertest eller laboratorietest godkjennes.

Redgjørelse i henhold til kravet.

3 Emballasje

K20 Emballasje - plast

For å lette identifikasjon ved eventuell gjenvinning skal plastdeler i primæremballasjen være merket i henhold til DIN 6120, del 2 eller annen tilsvarende merkeordning. Unntatt fra dette er korker (kapsler) og håndpumper.

Emballasje (inklusive etiketter) som inneholder PVC eller plast basert på andre typer klorert materiale, skal ikke benyttes.

- Dokumentasjon av primæremballasjen som at merking er i henhold til DIN 6120 eller tilsvarende merkeordninger.
- Datablad eller bekreftelse fra søker som bekrefter hvilken type plast som inngår i emballasjen.

K21 Emballasje - vekt/nytte-forhold

Beregning av emballasjens vekt/nytte-forhold (gram emballasje / liter bruksløsning) gjøres på følgende måte:

$$VNF = \sum ((V_i + N_i) / (D_i * t))$$

V_i = Vekten av emballasjekomponent i (enten primær-, gruppe- eller transportemballasje (gram)).

N_i = Vekten ikke-resirkulert materiale i emballasjekomponent i (enten primær-, gruppe- eller transportemballasje(gram)).

D_i = Antall funksjonelle doser som emballasjekomponent emballerer. For produkter som selges ferdig fortynnet settes D_i = produktvolum (i antall liter)

t = returtalet, det vil si det antall ganger emballasjekomponent i gjenbrukes pluss 1

$t = 1$ dersom emballasjen ikke gjenbrukes (engangs emballasje)

$t = 10$ dersom materialet er av papp

$t = 20$ dersom materialet er av plast

Andre t -verdier godtas hvis de er dokumentert.

Øvre grenseverdi for vekt/nytte-forhold (VNF)

Produkttype	Krav til vekt/nytte-forhold (gram emballasje/liter bruksløsning)
Rengjøringsmidler, som er ferdigfortynnet	180
Rengjøringsmidler, som skal fortynnes 1-135 ganger	180 / fortynningsfaktor
Rengjøringsmidler, som skal fortynnes > 135 ganger	1,33

Den øvre grenseverdi gjelder summen av original emballasje og eventuell refill emballasje.

- Erklæring av mengde (gram) og materialtype av primær-, gruppe- eller transportemballasje.
- Redegjørelse for beregning av VNF i henhold til ovenstående formel.

K22 Emballasje - retursystem

Relevante nasjonale regler, lover og/eller bransjeavtaler vedrørende returordninger for produkter og emballasje skal oppfylles i de nordiske land hvor det miljømerkede produktet omsettes.

 Kopi av avtale om retursystem.

K23 Informasjonstekst

Informasjonsteksten på emballasje skal følge EUs anbefaling angående innholdsdeklarasjon (89/542/EEC).

Hvis produktet skal fortynnes før bruk skal anbefalt dosering ved normal smussbelastning/normal bruk tydelig angis på emballasjen .

For forbrukerprodukter kan doseringen for eksempel angis som x antall ml tilsvarende y antall korker pr z antall liter vann. For produkter til profesjonelt bruk angis doseringen for eksempel som x antall ml tilsvarende y pumpe slag eller antall streker på doseringsutstyret pr z liter vann.

Det skal også klart fremgå hvilket bruksområde produktet har (se avsnitt "Bruksområde" i innledning om "Hva kan Svanemerkes").

 Søker skal fremlegge prøve på etikett og datablad som viser informasjonstekst i henhold til krav.

4 Kvalitets- og myndighetskrav

K24 Krav fra myndighet til sikkerhet, arbeidsmiljø og ytre miljø

Lisensinnehaveren skal sikre at gjeldende bestemmelser for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner følges på samtlige produksjonssteder for det Svanemerkede produktet.

Erklæring i henhold til krav.

K25 Ansvarlig for Svanen

Det skal være en person på bedriften som har ansvar for at Svanens krav oppfylles samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

Organisasjonsstruktur som viser ansvarlig for ovenstående.

K26 Dokumentasjon

Lisensinnehaveren skal kunne fremvise kopi av søknaden samt fakta- og beregningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument fra underleverandører og lignende) for den dokumentasjon som sendes inn i forbindelse med søknaden.

Kontrolleres på stedet.

K27 Rengjøringsmiddelets kvalitet

Lisensinnehaveren skal garantere at kvaliteten i produksjonen av det Svanemerkede rengjøringsmiddelet ikke forringes under lisensens gyldighetstid.

Rutiner for å sammenfatte og ved behov redegjøre for reklamasjoner/klager vedrørende kvaliteten på de Svanemerkede rengjøringsmiddel.

K28 Planlagte endringer

Planlagte endringer som påvirker Svanens krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

Rutiner som viser hvordan planlagte endringer håndteres.

K29 Uforutsette avvik

Uforutsette avvik som påvirker Svanens krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

Rutiner som viser hvordan uforutsette avvik håndteres.

K30 Sporbarhet

Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på det Svanemerkede rengjøringsmiddelet i produksjonen.

Beskrivelse/rutiner over hvordan kravet oppfylles.

K31 Retursystem

Relevante nasjonale regler, lover og/eller bransjeavtaler vedrørende retursystem for produkter og emballasje skal oppfylles i de nordiske land der de Svanemerkede produktet markedsføres.

- Erklæring fra søkeren om hvilke returordning selskapet har avtale med vedrørende gjenvinning/håndtering.

K32 Markedsføring

Markedsføring av Svanemerkede rengjøringsmiddel skal skje i henhold til ”Regler for nordisk miljømerking”, versjon 12. desember 2001. Produktet må ikke markedsføres for andre bruksområder enn dem som er dekket av dette kriterie-dokument og som er dokumentert ovenfor Nordisk Miljømerking.

- Bilag 1 uftylt av lisenssøker.

Svanemerkets utformning

Svanemerket er utformet på følgende måte:

Lisensnummer

Hver lisens får et unikt sekssifret lisensnummer som skal brukes sammen med merket.

Det kan leses mer om merkets utforming i ”Regler for nordisk miljømærkning” 12. desember 2001 eller senere versjoner.

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at produktet oppfyller Svanens krav også etter at lisensen er gitt/bevilget. Det kan f.eks. skje ved besøk på stedet eller stikkprøvekontroll.

Hvis det viser seg at produktet ikke oppfyller kravene, kan lisensen trekkes tilbake.

Det kan også tas stikkprøver i handelen/butikker og utføres analyser av et upartisk laboratorium. Dersom kravene ikke oppfylles kan Nordisk Miljømerking kreve at lisensinnehaveren betaler analysekostnadene.

Hvor lenge gjelder lisensen

Nordisk Miljømerking vedtok kriteriene for rengjøringsmidler XX. måned 20XX og de gjelder til og med XX.måned 20XX.

Miljømerkingslisensen er gyldig så lenge gjeldende kriterier oppfylles og inntil kriteriene utgår. Kriteriene kan forlenges eller justeres. I de tilfeller vil lisensen forlenges automatisk og lisensinnehaveren vil bli orientert.

Senest 1 år før kriteriene utgår/utløpsdato skal Nordisk Miljømerkingsnemnd meddele hvilke kriterier som gjelder etter kriterienes siste gyldighetsdato. Lisensinnehaveren vil da få mulighet til å fornye lisensen/tilbys da muligheten til å forlenge lisensen.

Bilag 1 Markedsføring av Svanemerkede rengjøringsmidler

Vi bekrefter herved at vi kjenner til reglene for bruk av det nordiske miljømerket Svanen i henhold til "Regler for nordisk miljømerking" og vi forsikrer at markedsføringen av det svanemerkede rengjøringsmidler skal gjennomføres i henhold til disse regler.

Vi bekrefter også at vi har kjennskap til innholdet i kriteriene for Svanemerking av rengjøringsmidler.

Vi forsikrer at de innen vårt foretak som markedsfører de Svanemerkede rengjøringsmidler skal informeres om kriteriene for Svanemerking av rengjøringsmidler samt "Regler for nordisk miljømerking" 12. desember 2001 eller senere versjoner.

_____	_____
Sted og dato	Foretak
_____	_____
Kontaktperson	Telefon
_____	_____
Markedsføringsansvarlig	Telefon

Ved skifte av personale skal en ny bekreftelse sendes til miljømerkingsorganisasjonen.

Bilag 2 Testmetoder for og dokumentasjon av miljøegenskaper

Prøvetakingen skal utføres slik at prøvene blir representative. Analyselaboratoriet og/eller testinstituttet skal være upartiske og kompetente. Rådata skal finnes tilgjengelig for kontroll av miljømerkingsorganisasjonen.

Analyselaboratoriet skal oppfylle de almene kravene i EN 45001 eller ha en offisielt GLP-godkjenning (gjelder kun laboratorier for kjemiske analyser).

Søkeren står selv for dokumentasjons- og analysekostnadene.

Produsentens laboratorium kan godkjennes for å gjennomføre analyser og prøver dersom analyser og prøvetaking omfattes av kvalitetssystem ISO 9001 eller ISO 9002.

1 Økotoksikologiske testmetoder

Internasjonale testmetoder (OECD Guidelines for Testing of Chemicals, ISBN 92-64-1222144) eller tilsvarende metoder skal anvendes for dokumentasjon. Dersom tilsvarende metoder anvendes må disse vurderes av en uavhengig instans for å sikre at også resultatene er likeverdige. De relevante testmetodene som skal brukes en angitt nedenfor.

2 Akutt akvatisk toksisitet

For akutt akvatisk toksisitet benyttes testmetode nr. 201, 202 og 203 i OECD Guideline for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144) eller andre tilsvarende metoder.

3 Bioakkumulering

Om stoffets løselighet i n-oktanol er minst 1000 ganger større enn i vann ($\log P_{ow} > 3$) anses stoffet å være bioakkumulerbart om ikke annet er påvist (OECD testanvisninger 107 eller 117). Et slikt emnes biologiske akkumulerbarhet kan testes på fisk i henhold til OECDs testanvisninger 305 A-E. Om stoffets biologiske konsentrasjonsfaktor (BCF) er 100 eller mer anses stoffet å være bioakkumulerbart.

OECD testanvisning 107 er ikke anvendbar for overflateaktive komponenter som har både fett- og vannløselige egenskaper. For slike komponenter må det vises, med stor grad av sikkerhet ut i fra dagens viten, at komponentene eller deres nedbrytningsprodukter ikke utgjør noen langtids- eller forsinket fare for organismene i vannmiljøet.

4 Aerob nedbrytbarhet

For å fastslå om et stoff er lett biologisk nedbrytbart benyttes testmetode nr. 301 (A til F) i OECD guideline for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144).

Andre vitenskapelig aksepterte testmetoder kan også benyttes. Testresultater fra slike metoder skal i så fall vurderes av en upartisk instans.

5 Anaerob nedbrytbarhet

Anaerob nedbrytbarhet kan testes i henhold til ISO 11734, ECETOC nr 28 (juni 1988) eller annen vitenskapelig godkjent metode. For at et stoff skal betraktes som anaerobt nedbrytbart i ISO-testen kreves > 60% mineralisering.

Stoffer som ikke er tensid og ikke finnes i DID-listen kan unntas fra krav om anaerob nedbrytbarhet om de er:

- lett aerobt nedbrytbare og har lav adsorpsjon ($A < 25\%$) eller
- lett aerobt nedbrytbare og har høy desorpsjon ($D > 25\%$) eller
- lett aerobt nedbrytbare og ikke potensielt bioakkumulerbar

For bestemmelse av adsorpsjon/desorpsjon anvendes metode 106 i OECD Guidelines eller ISO CD 18749 "Water quality – Adsorption of substances on activated sludge"

6 DID-listen

DID-listen er en felles liste for EUs miljømerking og Nordisk Miljømerking. Listen er utarbeidet i samarbeid med interessenter fra både forbruker- og miljøorganisasjoner og industrien, og inneholder informasjon om giftighet og nedbrytbarhet for en rekke stoffer som kan tenkes anvendt til produkter innenfor det kjemisk/tekniske området. Stoffene som finnes på DID-listen er ikke et uttrykk for hvilke stoffer som finnes i miljømerkede produkter.

DID-listen kan ikke anvendes til dokumentasjon for toksisitet av de enkelte stoffer i forbindelse med klassifiseringsreglene. Her skal opplysninger fra sikkerhetsdatablad, litteratur eller råvareprodusent anvendes.

For disse kriterier gjelder DID-listen som er vedtatt i januar 2007 eller senere versjoner.

Bilag 3 Erklæring fra produsent av rengjøringsmiddel

Produktets navn: _____

K4 CMR stoffer

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosestninger eller en kombinasjon av dem?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
R40 Mulighet for kreftfremkallende effekt		
R45 Kan fremkalle kreft		
R46 Kan forårsake alvorlige genetiske skader		
R49 Kan fremkalle kreft ved innånding		
R60 Kan skade forplantningen		
R61 Kan skade barnet under graviditeten		
R62 Mulighet for skade på forplantningsevnen		
R63 Mulighet for skade på barnet under graviditeten		
R64 Kan skade barn som får morsmelk		
R68 Mulighet for varig skade på helsen		

K5 Allergifremkallende stoffer

Inngår stoff (unntatt enzym og parfyme) som er klassifisert med følgende risikosestninger?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
R42 Kan gi allergi ved innånding		
R43 Kan gi allergi ved hudkontakt		
R 42 og R43		

K6 Miljøskadelige stoff

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosestninger?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Vet ikke (Sett kryss)	Oppgi totalt antall gram/liter bruksløsning av stoff som faller inn under "ja" og/eller "vet ikke".
R50-53 Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R51-53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R52-53 Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				

* Det foreligger dokumentasjon der det fremgår at ingen inngående stoff er klassifiseringspliktig i henhold til R50-53, R51-53 eller R52-53.

K9 Stoff som ikke får inngå i produkt

Inngår noen av følgende stoff?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
Reaktive klorforbindelser (som natriumhypokloritt)		
Klororganiske forbindelser (som triclosan og kathon)		
Benzalkoniumklorid		
Alkylfenoletoksylder (APEO's samt derivater av APEO)		
Alkylfenylderivater (APD)		
Kvartære ammoniumsforbindelser (som ikke er lett nedbrytbare)		
Lineære alkylbensulfonater (LAS)		
EDTA		
NTA		
Fosfonater		
Sølv-nanopartikler		

K10 Konserveringsmiddel

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggsinformasjon
Er konserveringsmiddel tilsatt?			
Er konserveringsmiddel kun tilsatt produktet for å konservere produktet?			

Oppgi verdi for BCF eller logKow _____

K11 Fargestoff

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggsinformasjon
Inngår farge i produktet?			
Hvis ja, er den godkjent for bruk i matvarer?			
Eller: oppgi BCF- eller logKow-verdi	-	-	

Dato

Firmanavn

Kontaktpersonens underskrift

Gjentatt med store bokstaver

Bilag 4 Erklæring fra råvarleverandøren

Råvarens navn: _____

K4 CMR stoffer

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosestninger eller en kombinasjon av dem?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
R40 Mulighet for kreftfremkallende effekt		
R45 Kan fremkalle kreft		
R46 Kan forårsake alvorlige genetiske skader		
R49 Kan fremkalle kreft ved innånding		
R60 Kan skade forplantningen		
R61 Kan skade barnet under graviditeten		
R62 Mulighet for skade på forplantningsevnen		
R63 Mulighet for skade på barnet under graviditeten		
R64 Kan skade barn som får morsmelk		
R68 Mulighet for varig skade på helsen		

K5 Allergifremkallende stoffer

Inngår stoff (unntatt enzym og parfyme) som er klassifisert med følgende risikosestninger?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
R42 Kan gi allergi ved innånding		
R43 Kan gi allergi ved hudkontakt		
R 42 og R43		

K6 Miljøskadelige stoff

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosestninger?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Vet ikke (Sett kryss)	For stoff med svar "ja" eller "vet ikke", hvor mange vekt-% tilsvarer mengden av disse?
R50-53 Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R51-53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R52-53 Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				

* Det foreligger dokumentasjon der det fremgår at ingen inngående stoff er klassifiseringspliktig i henhold til R50-53, R51-53 eller R52-53.

K9 Stoff som ikke får inngå i råvaren

Inngår noen av følgende stoff?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
Reaktive klorforbindelser (som natriumhypokloritt)		
Klororganiske forbindelser (som triclosan og kathon)		
Benzalkoniumklorid		
Alkylfenoletoksylder (APEO's samt derivater av APEO)		
Alkylfenylderivater (APD)		
Kvartære ammoniumsforbindelser (som ikke er lett nedbrytbare)		
Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)		
EDTA		
NTA		
Fosfonater		
Sølv-nanopartikler		

K10 Konserveringsmiddel

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggsinformasjon
Er konserveringsmiddel tilsatt?			
Er konserveringsmiddel kun tilsatt produktet for å konservere produktet?			

Oppgi verdi for BCF eller logKow _____

K11 Fargestoff

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggsinformasjon
Inngår farge i produktet?			
Hvis ja, er den godkjent for bruk i matvarer?			
Eller: oppgi BCF- eller logKow-verdi	-	-	

Dato

Firmanavn

Kontaktpersonens underskrift

Gjentatt med store bokstaver

Bilag 5 Erklæring fra parfymeleverandøren

Parfymens navn: _____

Parfymeleverandørens navn: _____

K12 IFRA

	Ja	Nei
Er parfymen håndtert i henhold til IFRA's (International Fragrance Association) anbefalinger?		

K13 Parfyme, kreftfremkaldende moskusforbindelser

Inngår noen av følgende forbindelser i produktet?

	CAS-nr	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
Moskusxylen	81-15-2		
Moskusambrette	83-66-9		
Mosken	116-66-5		
Moskustibetin	145-39-1		
Moskusketon	81-14-1		
HHCB	114109-62-5, 114109-63-6, 1222-05-5, 78448-48-3 og 78448-49-4		
AHTN	1506-02-1 og 21145-77-7		

K14 Parfyme, allergifremkallende innholdsstoffer

Inngår noen av følgende forbindelser i parfymen? Hvis ja, oppgi vekt-%.

Forbindelse	CAS-nr	Vekt-%	Forbindelse	CAS-nr	Vekt-%
Amyl cinnamal	122-40-7		Amylcinnamyl alcohol	101-85-9	
Anisyl alcohol	105-13-5		Benzyl alkhol	100-51-6	
Benzyl benzoate	120-51-4		Benzyl cinnamate	103-41-3	
Benzyl salicylat	118-58-1		Cinnamal	104-55-2	
Cinnamyl alkohol	104-54-1		Citral	5392-40-5	
Citronellol	106-22-9		Coumarin	91-64-5	
d-limonen	5989-27-5		Eugenol	97-53-0	
Farnesol	4602-84-0		Gerianol	106-24-1	
Hexyl cinnamal-dehyd	101-86-0		Hydroxycitronella	107-75-5	
Hydroxymethyl-phentyl cyclohex-enecarboxaldehyd (= Lyrall)	31906-04-4		Isoeuenol	97-54-1	
Liilal	80-54-6		Linalool	78-70-6	
Methyl heptine carbonat	111-12-6		Gamma-methylionon	127-51-5	
Egemos ekstrakt	90028-68-5		Træmos ekstrakt	90028-67-4	

Inngår andre stoff i parfymen, som er klassifisert som allergifremkallende med R42 og/eller R43? Ja Nei

Hvis ja, oppgi hvilke og vekt-%: _____

K4 CMR stoff

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosekninger eller en kombinasjon av dem?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
R40 Mulighet for kreftfremkallende effekt		
R45 Kan fremkalle kreft		
R46 Kan forårsake alvorlige genetiske skader		
R49 Kan fremkalle kreft ved innånding		
R60 Kan skade forplantningen		
R61 Kan skade barnet under graviditeten		
R62 Mulighet for skade på forplantningsevnen		
R63 Mulighet for skade på barnet under graviditeten		
R64 Kan skade barn som får morsmelk		
R68 Mulighet for varig skade på helsen		

K6 Miljøskadelige stoff

Inngår stoff som er klassifisert med følgende risikosekninger?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Vet ikke (Sett kryss)	For stoff med svar "ja" eller "vet ikke", hvor mange vekt-% tilsvarer mengden av disse?
R50-53 Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R51-53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				
R52-53 Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø.				

** Det foreligger dokumentasjon der det fremgår at ingen inngående stoff er klassifiseringspliktig i henhold til R50-53, R51-53 eller R52-53.*

K9 Stoff som ikke får inngå i produktet

Inngår noen av følgende stoff?	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)
Reaktive klorforbindelser (som natriumhypokloritt)		
Klororganiske forbindelser (som triclosan og kathon)		
Benzalkoniumklorid		
Alkylfenoletoksyler (APEO 's samt derivater av APEO		
Alkylfenylderivater (APD)		
Kvartære ammoniumsforbindelser (som ikke er lett nedbrytbare)		
Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)		
EDTA		
NTA		
Fosfonater		
Sølv-nanopartikler		

K10 Konserveringsmiddel

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggs-informasjon
Er konserveringsmiddel tilsatt?			
Er konserveringsmiddel kun tilsatt produktet for å konservere produktet?			

Oppgi verdi for BCF eller logKow _____

K11 Fargestoff

	Ja (Sett kryss)	Nei (Sett kryss)	Tilleggsinformasjon
Inngår farge i produktet?			
Hvis ja, er den godkjent for bruk i matvarer?			
Eller: oppgi BCF- eller logKow-verdi	-	-	

Dato

Firmanavn

Kontaktpersonens underskrift

Gjentatt med store bokstaver

Bilag 6 Brukertest

Dette bilag beskriver rammene for hvordan en brukertest skal gjennomføres. Formålet med testen er å påvise, hvorvidt testproduktet, som det søkes om svanemerkelisens for, er like så godt eller bedre enn det sammenligningsproduktet som det testes mot. Testen skal også vise om testproduktet skader de overflater som det markedsføres mot.

Testpersoner:

For produkter til det profesjonelle marked skal testen utføres av minst 5 profesjonelle brukere.

For produkter til forbrukermarkedet skal testen utføres av minimum 20 brukere.

Hvis produktet både er til det profesjonelle marked og til forbrukermarkedet skal testen utføres av minimum 5 profesjonelle brukere.

Testbrukerne skal representere et tilfeldig utvalg i salgsområdet. Profesjonelle testbrukere må være fra 5 forskjellige virksomheter/institusjoner.

Sammenligningsprodukt:

Testproduktet skal sammenlignes med det produkt, som brukeren normalt anvender.

Sammenligningsproduktet skal være forskjellig fra testproduktet. Testprodukt og sammenligningsprodukt kan være fra samme produsent.

Utførelse av testen:

Testen skal utføres på den type overflater, som er relevant for testproduktet i henhold til etiketten.

Doseringen skal være lik med den anbefalte dosering til normal tilsmussing i henhold til etiketten.

Tidsperioden skal være tilstrekkelig til at testproduktet blir benyttet minst 5 ganger av testbrukeren på det samme sted.

Skjema til vaskeeffektivitet:

Det finnes 2 spørreskjemaer til testbrukere: et for allrengjøringsmidler/kjøkkenprodukter og et for sanitærrengjøringsmidler.

Hver testbruker skal utfylle og besvare et skjema pr. testprodukt. I skjemaet er det angitt de forhold som SKAL vurderes for å bedømme testproduktet.

Vær oppmerksom på, at ALLE spørsmål i skjemaet skal besvares av testbrukeren for skjemaet kan godkjennes som en del av testen.

Det finnes et utkast til presentasjon av det samlede resultat av brukertest for vaskeeffektivitet. De mottatte svar settes opp i en tabell, der det fremgår hvor mange, som har besvart skjemaet samt hva de har svart.

Testproduktets RESEPT, som testen er laget på bakgrunn av, skal vedheftes oversikten med det samlede resultat av vaskeeffektivitetstesten.

Kvalitetskrav:

Minst 80% av testbrukerne må bedømme helhetsinntrykket av testproduktet som bedre enn eller like så godt som sammenligningsproduktet.

Dokumentasjonskrav:

Følgende dokumentasjon skal fremsendes til Nordisk Miljømerking:

- Beskrivelse av hvorledes testbrukerne er utvalgt
- Alle mottatte svarskjemaer fra testbrukere (husk alle spørsmål skal besvares)
- Det samlede resultat/alle mottatte svar av brukertestens vaskeeffektivitet angitt i en tabell/et skjema
- Testproduktets resept skal vedheftes det samlede resultat av brukertesten for vaskeeffektivitet

Vaskeeffektivitet – skjema for brukertest for allrengjøringsmidler og kjøkkenprodukter

Der skal utfylles et skjema for hvert testprodukt og ALLE spørsmål skal besvares!

Opplysninger vedrørende test:

Navn på testprodukt (= det nye produkt): _____

Dosering av testprodukt: _____

Navn på sammenligningsprodukt (= det produktet, som normalt brukes): _____

Dosering av sammenligningsprodukt: _____

Hvilke typer overflater er testproduktet anvendt på? Angi materiale.

Gulv: _____

Bord: _____

Innventar: _____

Vegg: _____

Tak: _____

Annet: _____

Testperiode? Start dato: _____ slutt dato: _____

Hvor mange ganger er testproduktet brukt på det samme sted i den angitte testperiode? _____

Hvor lenge har du brukt sammenligningsproduktet? _____

Hvor ofte brukes sammenligningsproduktet ca? _____

Bedømmelse av produktet:

Når testperioden avsluttes skal testproduktet bedømmes i forhold til sammenligningsproduktet ved hjelp av avkrysningskjemaet nedenfor.

	- dårligere enn sammen- ligningsproduktet	- like godt som sammen- ligningsproduktet	- bedre enn sammen- ligningsproduktet
Testproduktets evne til å fjerne smuss er:			
Testproduktets skånsomhet på de anvendte overflater er:			
Hvor effektivt anser du at testproduktet er i forhold til sammenligningsproduktet?			

Kommentarer: _____

Opplysning om bruksstedet:

Rengjøringstesten og tilhørende bedømmelse er utført av:

Virksomhetens navn: _____

Adresse: _____

Nærmere beskrivelse av det sted hvor rengjøringstesten er utført: _____

Kontaktperson: _____

Telefon: _____

Oppstår det spørsmål i forbindelse med testen, kontaktes produsenten av testproduktet.

Vaskeeffektivitet – skjema for brukertest for sanitærrengjøringsmidler

Det skal utfylles et skjema for hvert testprodukt og ALLE spørsmål skal besvares!

Opplysninger vedrørende test:

Navn på testprodukt (= det nye produkt): _____

Dosering av testprodukt: _____

Navn på sammenligningsprodukt (= det produktet, som normalt brukes): _____

Dosering av sammenligningsprodukt : _____

Hvilke typer overflater er testproduktet anvendt på?

- Håndvask
- Armatur
- Fliser
- WC
- Gulv – angi type: sten, flise, terazzo, linoleum eller annet? _____

Annet: _____

Testperiode? Start dato: _____ slutt dato: _____

Hvor mange ganger er testproduktet anvendt på det samme sted i den angitte testperiode? _____

Hvor lenge har du brukt sammenligningsproduktet? _____

Hvor ofte brukes sammenligningsproduktet ca? _____

Bedømmelse av produktet:

Når testperioden avsluttes skal testproduktet bedømmes i forhold til sammenligningsproduktet ved hjelp av avkrysningskjemaet nedenfor.

	- dårligere enn sammen- ligningsproduktet	- like godt som sammen- ligningsproduktet	- bedre enn sammen- ligningsproduktet
Testproduktets evne til å fjerne smuss som hovedsakelige er fett og såpe rester er:			
For sure produkter: Testproduktets evne til å fjerne kalkavleiringer er:			
For alkaliske produkter: Testproduktets evne til å forebygge kalkavleiringer er:			
Testproduktets skånsomhet på de anvendte overflader er:			
Hvor effektivt anser du testproduktet å være bedømt i forhold til sammenligningsproduktet?			

Kommentarer: _____

Opplysning om bruksstedet:

Rengjøringstesten og tilhørende bedømmelse er utført av:

Virksomhetens navn: _____

Adresse: _____

Nærmere beskrivelse av det sted hvor rengjøringstesten er utført: _____

Kontaktperson: _____

Telefon: _____

Oppstår det spørsmål i forbindelse med testen, kontaktes produsenten av testproduktet.

Det samlede resultat av brukertest for vaskeeffektivitet

Testprodukt: _____

Beskrivelse av hvordan testbrukere er utvalgt _____

Tabell med sammenstilling av alle svar:

Resultater fra svarskjemaer samles i en tabell. Resultater angis i % av alle svar. Tabell 1 benyttes for allrengjøringsmidler og rengjøringsmidler til kjøkken, og tabell 2 benyttes for sanitærrengjøringsmidler.

Tabell 1:

Allrengjøringsmiddel/ rengjøringsmiddel til kjøkken	- dårligere enn sammen- ligningsproduktet	- like godt som sammen- ligningsproduktet	- bedre enn sammen- ligningsproduktet
Testproduktets evne til at fjerne smuss er:			
Testproduktets skånsomhet på de anvendte overflater er:			
Hvor effektivt anser du testproduktet at er i forhold til sammenligningsproduktet?			

Tabell 2:

Sanitærrengjøringsmiddel	- dårligere enn sammen- ligningsproduktet	- like godt som sammen- ligningsproduktet	- bedre enn sammen- ligningsproduktet
Testproduktets evne til å fjerne smuss som hovedsakelige er fett og såpe rester er:			
For sure produkter: Testproduktets evne til å fjerne kalkavleiringer er:			
For alkaliske produkter: Testproduktets evne til å forebygge kalkavleiringer er:			
Testproduktets skånsomhet på de anvendte overflader er:			
Hvor effektivt anser du testproduktet å være bedømt i forhold til sammenligningsproduktet?			

Vurdering:

HUSK: Å vedlegge ALLE mottatte besvarelser fra testbrukere samt å vedlegge den RESEPT for testproduktet, som inngår i testen.

Bilag 7 Laboratorietest

Dette vedlegg beskriver et forslag til laboratorietest. Andre velbeskrevne og veldokumenterte test kan også anvendes. Hvis det velges en annen test enn nedenstående forslag, skal denne test godkjennes av Nordisk Miljømerking før testen gjennomføres.

Formålet med laboratorietesten er å påvise om testproduktet vasker bedre rent enn, eller like bra som et referanseprodukt, samt at testproduktet ikke skader de overflater, som det markedsføres i mot.

Forslag til laboratorietest

Det er testinstituttets ansvar å oppfylle disse rammekravene, slik at testen gir et pålitelig resultat.

Produkt og sammenligningsprodukt skal testes. Begge produkter skal være samme type produkt og bruksområde, se side 1: Hva kan Svanemerkes. Det skal samtidig, eller minimum tidligere, ha vært utført test av vann. Disse vann-data skal vedlegges øvrige test-data.

For sanitærrengjøringsmidler skal både fett- og kalkløsende effekt dokumenteres. Test av effekt på fett og kalk kan utføres i en og samme test.

For allrengjøringsmidler og rengjøringsmidler for kjøkken skal kun fettløsende effekt dokumenteres.

Krav

1. Dose

Dosene som skal brukes er den anbefalte dosen for produktet og den anbefalte dosen for sammenligningsprodukt for normal smussbelastning/normal bruk.

 Oppgi dosering for produkt og for sammenligningsprodukt.

2. Sammenligningsprodukt

Sammenligningsproduktet skal være nyinnkjøpt og innen tilsvarende bruksområde og produktkategori som produktet.

 Besvar følgende:

- a) I hvor lang tid har sammenligningsproduktet vært på markedet?
- b) Hvilke anvendelsesområder er felles for produktet og sammenligningsproduktet?
- c) Hvorfor er nettopp dette produktet valgt som sammenligningsprodukt?

3. Overflater

Overflaten som brukes må være relevant for bruksområdet som produktet markedsføres mot .

- a) Hvilke type overflate ble brukt i testen?
- b) Hvorfor er denne overflaten relevant?
- c) Er produktet skånsomt mot denne type overflate?

4. Smuss

Smussblandingen skal være: - relevant for bruksområdet til produktet - homogen - basert på vel beskrevne og internasjonalt tilgjengelige substanser

- a) Oppgi smussets sammensetning.
- b) Gi begrunnelse for hvorfor smussets sammensetning er relevant i forhold til produktets bruksområde

5. Vaskeprosedyre

Vaskeprosedyren skal være relevant.

Kalkfjernede effekt kan bestemmes gravimetrisk.

- Beskriv vaskeprosedyren og redegjør for relevansen.

6. Beskrivelse av utført test

Produkt og sammenligningsprodukt testes for n paralleller (der n er minimum 10). Testen utføres ved at det lages én enkelt smussporsjon, som fordeles på $2 \cdot n$ plater og det gjøres n tester med hvert av de to vaskealternativene (produkt og sammenligningsprodukt).

Testingen skal gjøres med tilfeldig valg av hvilke plater som skal inngå i test av hvert vaskemiddel. Det kan gjøres ved at platene trekkes tilfeldig i forhold til den rekkefølgen de ble preparert i.

Reflektansen skal måles på alle plater før tilsmussing, etter tilsmussing og etter vask. Reflektans kan også bestemmes visuelt, hvis det redegjøres for hvordan dette skjer på en presis og reproducerbar måte.

Vaskeeffektivitet EFF regnes ut separat for hver plate, og settes opp i en tabell.

- Beskriv hvordan tilsmussing, vask og måling/deteksjon er blitt utført.

7. Beregning av vaskeeffektivitetsindeks (EFF)

Vaskeeffektivitetsindeksen beregnes etter følgende formel:

$$EFF = (R_c - R_b) / (R_a - R_b)$$

R_a = Reflektans før tilsmussing

R_b = Reflektans etter tilsmussing

R_c = Reflektans etter vask

Dette gjøres for hver enkelt parallell av produkt og sammenligningsprodukt. Videre beregnes:

EFF_p = Gjennomsnittlig EFF-verdi for produkt som skal testes

EFF_s = Gjennomsnittlig EFF-verdi for sammenligningsproduktet

8. Vaskeeffektivitet

For sanitærrengjøringsmidler skal både fett- og kalkløsende effekt dokumenteres. Både fett- og kalkløsende effekt skal overholde nedenstående krav. For allrengjøringsmidler og rengjøringsmidler for kjøkken skal kun fettløsende effekt bestemmes.

Et av følgende to krav til vaskeeffektivitet må oppfylles:

8.1) Det skal med en sannsynlighet på 95% konfidensintervall vises, at testproduktet har en større eller lik vaskeeffektivitetsindeks enn referanseproduktet når det tas høyde for usikkerheten. Dette gjøres ut fra følgende formel:

$$EFF_p - EFF_s + (1,73 * ((9 * Sp^2 + 9 * Ss^2) / 18))^{0,5} > 0$$

der $1,73 * ((9 * Sp^2 + 9 * Ss^2) / 18)^{0,5}$ er måleusikkerheten (95% ensidig konfidensintervall), Sp er standardavviket for EFF_p og Ss er standardavviket for EFF_s. Formelen er basert på 10 paralleller av produkt og 10 av referanseprodukt.

eller

8.2) $EFF_p \geq EFF_s$

- a) Alle rådata fra testingen må oppgis
- b) Vaske-effektivitet EFF (oppgis med to gjeldende siffer) regnes ut separat for hver plate, og settes opp i en tabell

HUSK: Å vedlegge den RESEPT for testproduktet, som inngår i testen.